

DÄŠDICTVÄ• Ä½EÄ½ULÄŒEINO

StÄ™eda, 24 bÄ™ezen 2021

Jen mÄ½lokdo si uvÄ½domuje, jak vÄ½znamnou roli hrÄ½ila v dÄ½jinÄ½ich lidstva poezie. Jak asi vÄ½te, historie se po tisÄ½ciletÄ½-pÄ™edÄ½vala orÄ½lnÄ½ a teprve mnohem pozdÄ½ji se zaÄ½ala zapisovat do anÄ½lÄ½. A podobnÄ½ jako si my dnes pamatujeme ty nejstupidnÄ½jÄ½Ä½ reklamnÄ½ slogany a pÄ½sniÄ½kovÄ½ texty jenom proto, Ä½e se rÄ½mujÄ½, pamatovali si dÄ½vnÄ½ lidÄ½ pÄ™Ä½ vyprÄ½vÄ½nÄ½ ve verÄ½Ä½ch mnohem lÄ½pe neÄ½ ty, kterÄ½ byly pravda. Kalevala, Beowulf nebo KodÄ½iki nejsou vlastnÄ½ nic neÄ½ opravdu hodnÄ½ starÄ½ fake news.

MoÄ½nÄ½ to tak nevypadÄ½, ale poezie naÄ½e Ä½ivoty ovlivÄ½uje dodnes. JÄ½ napÄ™Ä½klad dostÄ½val svÄ½ prvnÄ½ dÄ½vky poezie uÄ½ jako mrÄ½avÄ½ miminko, a to v podobÄ½ Ä½Ä½kanek a lidovÄ½ch pÄ½snÄ½, kterÄ½ ukrÄ½vajÄ½ moudrost naÄ½ich pÄ™edkÄ½:

Ä½eÄ½uliÄ½ko, kde jsi byla, Ä½es tak dlouho nekukala? SedÄ½la jsem na buku, dÄ½lala jsem kukuku.

Had leze z dÄ½ry, vystrkuje knÄ½ry. Za nÄ½m leze hadice, mÄ½ Ä½ervenÄ½ stÄ™evÄ½ce.

MyslivoÄ½ek vyÄ½jel z lesa na cestiÄ½ku, uvidÄ½l tam v Ä½irÄ½m poli koroptviÄ½ku. Nebyla to koroptviÄ½ka, byla to mÄ½ z nejmilejÄ½ch AnduliÄ½ka. NauÄ½il jsem se z tÄ½chle Ä½Ä½kanek ty nejdÄ½leÄ½itÄ½jÄ½Ä½ vÄ½ci, kterÄ½ jsem potÄ™eboval pro Ä½ivot: co jsou to Ä½eÄ½uliÄ½ky (mluvÄ½cÄ½ ptÄ½ci se specifickÄ½m vztahem k logice), jak vypadajÄ½ hadi (majÄ½ vousy a nohy), proÄ½ myslivci stÄ™Ä½lejÄ½ po vÄ½jem, co se hÄ½be (nerozeznajÄ½ dospÄ½lÄ½ho Ä½lovÄ½ka od dvacetimetrovÄ½ho ptÄ½ka).

LidovÄ½ Ä½Ä½kadla, bÄ½jsniÄ½ky a pÄ½sniÄ½ky majÄ½ ovÄ½jem kromÄ½ tÄ½ vÄ½chovnÄ½ jeÄ½tÄ½ dalÄ½Ä½ funkci: vzbudit v dÄ½tech dojem, Ä½e poezie klidnÄ½ mÄ½Ä½e bÄ½t Ä½plnÄ½ debilnÄ½, ale hlavnÄ½ se musÄ½ rÄ½movat. NaprostÄ½ vÄ½tÄ½ina lidÄ½ v tomhle stÄ½diu ustrne a celÄ½ Ä½ivot se pak vysmÄ½vÄ½ vÄ½jemu, co se vydÄ½vÄ½ se za poezii a pÄ™itim se to nerÄ½muje.

JÄ½ naÄ½tÄ½stÄ½ mezi tyhle omezenice nepatÄ™Ä½m. VdÄ½Ä½m za to vzdÄ½lÄ½vacÄ½mu systÄ½mu, kterÄ½ nÄ½s donutil poezii povinnÄ½ obdivovat. UÄ½ na zÄ½kladnÄ½ Ä½kole nÄ½s uÄ½itelka nauÄ½ila rozeznÄ½vat tyto nejdÄ½leÄ½itÄ½jÄ½Ä½ typy bÄ½snÄ½:

epickÄ½ poezie ä½“ mÄ½ j dÄ½j lyrickÄ½ poezie ä½“ je to o jaru lyricko-epickÄ½ poezie ä½“ obsahuje to i trochu dÄ½j, ale hlavnÄ½ j

VÄ½jechnu poezii pÄ½Ä½Ä½ tzv. bÄ½snÄ½ci, coÄ½ jsou lidÄ½, kteÄ½Ä½ majÄ½ rÄ½znÄ½ vÄ½znamnÄ½ city, kterÄ½ my, bÄ½Ä½nÄ½ smrtelnÄ½ci, nemÄ½me. Srovnajte:

Co cÄ½tÄ½ bÄ½snÄ½k

Co cÄ½tÄ½ normÄ½lnÄ½ Ä½lovÄ½k jako jÄ½ nebo vy

marnost, tu sestru pomÄ½jivosti, z jejÄ½hoÄ½ dechu vane tesknÄ½ bolest nad uplÄ½vajÄ½cÄ½m Ä½asem

Ānavu

rozpolcenĀ½ vztah ke svĀtu, jejĀ¾ miluje, ale zĀjroveĀ^ rozechvĀle vnĀ-mĀj
i jeho lhostejnost k individuĀjlnĀ-mu utrpenĀ- ĀlovĀka

hlad

rozjitĀ™enĀ½ zĀjrmutek nad beznadĀjnu osamĀlostĀ- vyvrĀ¾ence, jehoĀ¾ osud
zavĀjil na samĀ½ okraj lidskĀ© rodiny

nemytĀ©ho spolucestujĀ-cĀ-ho v autobuse

I na stĀ™ednĀ- Ājkole jsme vĀnovali
poezii nekoneĀnĀ© hodiny, abychom si ji dokĀjzali sprĀjvnĀ vychutnat. NauĀili jsme
se jmĀna vĀjech bĀjstnĀ-kĀ, kteĀ™Ā- byli v uĀebnici, jejich Ā¼ivotopisnĀ© Ādaje a
seznamy jejich sbĀrek, analyzovali jsme v jejich dĀlech typy rĀ½mĀ, druhy rytmĀ,
rozebrali veĀkerĀ© pouĀ¾itĀ© symboly, jazykovĀ© prostĀ™edky, identifikovali vĀjechny
jamby, epifyry a perifrĀze atd. atp. Āe“ a to vĀjecho jen proto, abychom nemuseli
ĀĀ-st jejich bĀjstnĀ. Pokud si vzpomĀnĀim, byly to nĀjakĀ© starĀ© bĀjstnĀ o tom, co
dĀlĀj pĀ™Ā-roda, takĀ¾e to ani nijak nevadilo; tou dobou jsme mĀli dost starostĀ- s
tĀ-m, co dĀlĀj pĀ™Ā-roda s nĀimi. Bylo nĀim nĀjakĀ½ch patnĀjct ĀjestnĀjct, zaĀaly se nĀim
nekontrolovanĀ prodluĀ¼ovat konĀetiny, mastit vlasy, kĀ™ivit zuby, vĀjude nĀim
vyrostly chlupy a uhry a palĀivĀ jsme touĀili bĀ½t krĀjstnĀ- a pĀ™itaĀ¼livĀ- pro druhĀ©
pohlavĀ-. Pro chlapce je v tomhle obdobĀ- dost tĀĀ¾kĀ© bĀ½t krĀjstnĀ½ a pĀ™itaĀ¼livĀ½, coĀ¾
podle mĀ vysvĀtluje, proĀ se prĀjvĀ tehdy stĀjvajĀ- bĀjstnĀ-ky. SvĀ½m vzhledem nejsou
schopnĀ- dĀ-vky zaujmout, snaĀ¾Ā- se tedy ztĀci dĀ-vĀĀ- srdce poeziĀ-. BuĀ se v nich
snaĀ¾Ā- vzbudit lĀ-tost tĀ-m, Ā¾e pĀĀjou depresivnĀ- bĀjstnĀ-ky, jak chtĀjĀ- umĀ™Ā-t Āe“ coĀ¾
nefunguje Āe“ nebo zĀjem tĀ-m, Ā¾e jim posĀ-lajĀ- vzletnĀj milostnĀj vyznĀjnĀ-, opĀvujĀ-cĀ-
jejich krĀjsu a Ā¼asnĀ© vlastnosti Āe“ coĀ¾ taky nefunguje. PĀ™esto dĀ-vky tahle
vyznĀjnĀ- milujĀ-, peĀlivĀ si je opisujĀ-, sbĀ-rajĀ- je a Ā¼kostlivĀ je schraĀujĀ-. To
proto, aby pozdĀji, aĀ se sejdou s nĀjakĀ½mi jinĀ½mi dĀvĀaty, mohly si ty Ā¼vĀjsty
mezi sebou nahlas pĀ™edĀĀ-tat, hlasitĀ se jim posmĀ-vat a soutĀĀ¾it, o kterou z
nich se uchĀjzĀ- vĀtĀjĀ- idiot.

Ono tedy nenĀ- ĀplnĀ divu.

KonstatovĀjnĀ- typu ĀĚTvĀ© oĀi jsou hvĀzdy jasnĀ©, vedle nich vĀje jinĀ© hasneĀœ patĀ™Ā-
jeĀjtĀ k tomu lepĀjĀ-mu, co se o sobĀ dozvĀdĀ-. Mnohem ĀastĀji dostĀjvajĀ- verĀje jako
ĀĚTy mĀjĀj vlasi jako hvĀzdy jasnĀ©, a to je i slepĀ©mu ĀplnĀ jasnĀ©Āœ, a zkuste si v
nĀĀem takovĀ©m hledat daktyl.

PĀ™esto pubertĀjlnĀ- poezie nenĀ- nic,

za co byste se mĀli stydĀt. V tomhle vĀku psal milostnĀj vyznĀjnĀ- snad kaĀdĀ½
kromĀ Andreje BabiĀje, kterĀ½ si na to najĀ-mal PR oddĀlenĀ-, a VĀjclava Klause,
kterĀ½ psal milostnĀj vyznĀjnĀ- sĀjm sobĀ a klofnul na to Livii.

No a pokud uĀ¾ mĀjte pubertu za sebou

a pĀ™esto cĀ-tĀ-te neodolatelnou touhu psĀjt poezii a nevĀ-te, jak zaĀĀ-t, poradĀ-m
vĀjm: existuje nĀco, Āemu se Ā™Ā-kĀj ĀĚbĀiseĀ v prĀ¾eĀœ. Tu snadno vytvoĀ™Ā-te tak, Ā¾e
si vyberte nĀjakĀj nĀjhodnĀj slova tĀ™eba ve slovnĀ-ku nebo v novinĀjch a napĀĀjete je
na papĀ-r. NemusĀ- se to rĀ½movat, nemusĀ- to mĀ-t Ā¼ĀjdnĀ½ dĀj a dokonce to ani nemusĀ-
bĀ½t o jaru a i tak to bude poezie. MoĀ¾nĀj z vĀjs hned napoprĀ© nebude novĀ½
Shakespeare, Lorca nebo Villon, ale stejnĀ to zkuste nĀkomu pĀ™eĀĀ-st. TĀ™eba

nařim nejmenřm â€“ jsou totiř zvyklř na leccos a debilnřjř- neř ¼ Å¼eřuliřka to stejnř břt nemřře. JAN FLAŘ KA